

МОДЕЛІ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗНЗ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

В. М. Зоц, к. пед. н.

У сьогоднішній науці переважаючим залишається погляд на історичний розвиток наукового знання як процес лінійний. У розумінні цього розвитку переважає принцип кумулятивності: приріст наукового знання відбувається поступово і безперервно, з накопиченням зерен наукової істини. На основі цього уявлення розгортається і принцип відповідності: нова наукова теорія не заперечує повністю стару, а включає її як окремий випадок у свої рамки.

Розвиток науки у ХХ ст. показав, що лінійне бачення наукового прогресу неправомірно спрощує уявлення про хід розвитку науки і не дає відповіді на питання, пов'язані з процесами саморозвитку відкритих систем. Як результат невдоволеності обмеженістю можливостей наукових інструментів лінійного підходу, а також завдяки досягненням у галузі квантової фізики сформувався інший, нетрадиційний погляд на історичний розвиток наукового знання. Такий погляд ґрунтується на моделях і методологічних наслідках теорії самоорганізації - синергетики - напрямі міждисциплінарних наукових досліджень, що інтенсивно розвивається.

Коротко схарактеризувати сутність синергетичного підходу можна через три основні ідеї: а) принципова відкритість (незамкнутість) систем наукового знання, б) нелінійність наукового прогресу, в) самоорганізація когнітивних систем. Нелінійність розвитку наукового знання може бути розгорнута через ідеї багатоваріантності, альтернативності шляхів розвитку науки. Синергетика виходить з принципу еволюційного розвитку оточуючого світу за нелінійними законами. Ця ідея виражається в багатоваріантності або альтернативності вибору.

Вивчення світової практики показує, що в основі оцінювання діяльності шкіл лежать різні моделі освітньої політики: англо-саксонська, німецька і скандинавська. Поділ цей є досить умовним, особливо враховуючи те, що сучасні освітні системи перебувають в постійній трансформації. Але вони можуть бути орієнтиром для формування різних концепцій оцінювання.

Очевидно, що в основу оцінювання має бути покладена модель освітньої політики, яка реалізується в країні. В основу реформування освіти в Україні закладено людиноцентричний (дитиноцентричний) підхід (В.Г. Кремінь). Він створює умови для формування скандинавської моделі, яка вочевидь є найбільш прогресивною.

У процесі вдосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання, впровадження дитиноцентричного підходу і соціально-економічного розвитку в Україні може сформуватись модель освіти, наближена до скандинавської.